

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2020-04-17
meddelad i
Nacka

Mål nr P 359-20

PARTER

Klagande

1. Föreningen Rädda Ältasjön
Älta Strandväg 59
138 33 Älta

2. Nacka Miljövårdsråd
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

Motpart

Stockholms kommun
105 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stockholms kommuns beslut den 28 november 2019 i ärende nr 2016-14049-54, se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för del av Solvärmen 1 i stadsdelen Flaten i Stockholms kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar Föreningen Rädda Ältasjöns yrkande om att domstolen ska ålägga Stockholm Exergi att kontakta länsstyrelsen i syfte att utreda om sprängning, anläggning och drift av datorhallen kräver tillstånd för miljöfarlig verksamhet.
2. Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena i övrigt.

YRKANDEN

Föreningen Rädda Ältasjön (Rädda Ältasjön) har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva Stockholms kommuns beslut att anta en ny detaljplan för del av Solvärmen 1 i stadsdelen Flaten. I andra hand har Föreningen Rädda Ältasjön yrkat att mark- och miljödomstolen ska besluta om följande nya planbestämmelser.

- Byggnad ska uppföras med dov kulör och får inte fasadbelysas.
- Bullret i naturreservatet får inte överstiga 40 dB(A).
- Allt dagvatten ska omhändertas och renas på fastigheten (LOD), och inga utsläpp av olja, tungmetaller, fosfor eller kväve tillåts.
- Planbestämmelserna n2 och n3 för trädskärmar ska precisera höjd och täthet på träden.
- Datahallsverksamheten ska uppvisa säkerställd energiförsörjning för löpande drift före det att markarbeten får påbörjas.

Föreningen Rädda Ältasjön har också yrkat att mark- och miljödomstolen ska ålägga Stockholm Exergi att kontakta länsstyrelsen i syfte att utreda om sprängning, anläggning och drift av datorhallen kräver tillstånd för miljöfarlig verksamhet.

Nacka Miljövårdsråd har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva Stockholms kommuns beslut att anta en ny detaljplan för del av Solvärmen 1 i stadsdelen Flaten.

UTVECKLING AV TALAN

Föreningen Rädda Ältasjön och **Nacka Miljövårdsråd** har i huvudsak anfört följande till stöd för sina respektive överklaganden. Liknande argument som anförts upprepas endast kortfattat.

Föreningen Rädda Ältasjön

Klagorätt

Föreningen Rädda Ältasjön är en ideell miljöorganisation grundad 1975 med drygt 200 medlemmar. Föreningen arbetar med informationsspridning till allmänheten samt fungerar som påtryckare och remissorgan när det gäller miljöfrågor i och kring Ältasjön, inklusive dess tillrinningsområden och avvattningsområden. Föreningen bedriver även verksamhet såsom vegetationsklippning av sjöväxter och skräpplockning i vattnet och på land.

Påverkan på biologisk mångfald

Den föreslagna detaljplanen kommer ha en negativ påverkan på den biologiska mångfalden genom att ett ekspridningsområde som är beläget på ett svagt grönt samband ytterligare försvagas samt på grund av den föreslagna byggnadens storlek och att byggnadens fasad ska vara belyst.

Planområdet är beläget på en av Stockholms gröna kilar, 200 meter från Ältasjön, och är omgärdat av Flatens naturreservat. Området ligger också nära Nackareservatet. Planområdet är markerat som ett svagt grönt samband enligt Regional Utvecklingsplan för Stockholms Län och är i översiktsplanen markerat som Utvecklingsområde för ekologiskt samband: område där förstärkningar föreslås i den regionalt betydelsefulla ekologiska infrastrukturen. Samtidigt kan rekreativa värden utvecklas för att berika närmiljön.

Att bebygga platsen skulle strida mot regionens plan för att förstärka det ekologiska sambandet. Den ekspridningskorridor som finns kvar kompenserar inte för de ekar som redan har tagits bort i planområdet. Den föreslagna byggnaden utgör också en barriär för spridning av eklevande arter, groddjur och fåglar. Även nattlevande djur som fladdermöss påverkas negativt och kommer hindras från att passera området på grund av fasadbelysningen. Trots att Föreningen Rädda Ältasjön har föreslagit kompensationsåtgärder har några sådana inte beslutats.

Även om de ledningar som ska dras mellan värmeverket och datorhallen dras under jord mellan ekstammarna påverkar det ekarnas rotsystem och kan göra det nödvändigt att ekar fälls. En noggrann analys måste göras för att säkerställa att den ekkorridor som har sparats inte påverkas av de kommande ledningsdragningarna. Kommunen borde kräva att ledningarna dras längs Tyresövägen istället för i naturmarken. Området som markerats u på kartan borde därför utgå.

Påverkan på landskapsbilden

Planen kommer få en negativ påverkan på landskapsbilden genom att Ältasjöns västra strand klyvs och förfulas av en stor byggnad som nattetid har en upplyst fasad.

Den föreslagna byggnaden kommer ha stor påverkan på landskapsbilden för de som rör sig i Flatens Naturreservat, Nackareservatet och de som bor i Älta. Ältas bebyggelse ligger i en halvcirkel runt Ältasjön och om den föreslagna byggnaden uppförs kommer sjöns strand klyvas i två delar vilket får en bestående påverkan på landskapsbilden.

I den miljökonsekvensbeskrivning som upprättades i samband med att den tidigare detaljplanen för området antogs, år 2010, utreddes påverkan på landskapsbilden noga, bl.a. med illustrationer av siktlinjen från en närliggande badplats. Det har inte gjorts någon ny utredning av påverkan på landskapsbilden trots att den nu föreslagna datorhallen har betydligt större påverkan än den biogasfabrik som enligt den tidigare planen skulle uppföras i området.

Den tidigare planerade byggnadens fasad, biogasfabrikens silos, skulle ha en dov kulör och skulle inte ha någon fasadbelysning. Den nu föreslagna byggnadens fasader kommer att vara belysta nattetid vilket ger en stor påverkan på landskapsbilden i jämförelse med den tidigare planerade byggnaden. Fasadbelysning riskerar att få förödande konsekvenser för nattlevande arter, t.ex. fladdermöss och insekter, i Flatens naturreservat. Vidare kommer en fasadbelysning att kunna ha negativ

påverkan på det kräftfiske som allmänheten bedriver i Ältasjön några hundra meter från fastigheten.

Den trädplantering som avses att göras på motorvägsvallan mot Tyresöleden borde ha beskrivits i större detalj. Det finns en risk att trädskärmen inte kommer bli tillräckligt hög, tät eller dölja tillräckligt mycket. Den trädremsa mot Flatenvägen som fanns i den tidigare detaljplanen har också tagits bort. Planen kommer därför också innebära ett mer negativt intryck för besökare till Flatens Naturreservat som går längs Flatenvägen.

Brister i underlaget

För att tillvarata spillvärmerna från datorhallen i Värmeverket krävs att vattnet värms ytterligare innan det kan matas in i fjärrvärmenätet. Det krävs då en utbyggnad och kraftigt utökade drifttider för Skarpnäcks värmeverk. Stockholm Exergi har ansökt om tillstånd för utökad verksamhet vid värmeverket. Tillstånd har beviljats, men målet är överklagat och prövningen pågår fortfarande. Lokaliseringen av värmeverket strider mot Regional Utvecklingsplan för Stockholms Län 2050 och översiktsplanen eftersom båda pekar ut andra platser för framtida energiproduktion, men inte den aktuella platsen. Den nu aktuella planens klimatpåverkan är avhängig utgången i målet rörande miljötillståndet för Skarpnäcks värmeverk. Om enbart datahallen får uppföras blir den negativa klimatpåverkan betydligt större eftersom värmen från datorerna går till spillo. I handlingarna för processerna rörande Skarpnäcks värmeverk och den nu aktuella detaljplanen belyses inte hur beroende projekten är av varandra.

Det kan inte heller uteslutas att det krävs en ny detaljplan för Skarpnäcks värmeverk. Det är således märkligt att detaljplaneändringen inte omfattar hela fastigheten Solvärmerna 1. En sådan ändring skulle medföra att hela miljöpåverkan för de två delprojekten utreds och dokumenteras i planen. Att planen inte omfattar hela fastigheten och därmed inte heller hela projektet samt att beroendena mellan de olika delarna av projektet inte beskrivs i tillräcklig omfattning utgör grund för att upphäva detaljplanen.

Bullerpåverkan

Planen kommer medföra en bullerpåverkan i Flatens Naturresevat, Nackareservatet samt i Älta. Buller från motorvägen reflekteras mot byggnadens 20 meter höga norrsida och spridas i Flatens naturresevat och över Ältasjön. Enligt Naturvårdsverket får det inte bullra mer än 40 dB(A) i friluftsområde dagtid och 35 dB(A) nattetid. Trots att den detta har ingen bullerutredning genomförts.

Det finns också bostäder ca 1 200 meter nordöst över Ältasjön. Buller sprids stora avstånd över sjön och redan idag är motorbullret från Tyresöleden mycket tydligt beroende på väder och vind. Det framgår inte heller hur fasadmaterialet, perforerad plåt, kommer att påverka bullernivån.

Påverkan på dagvatten

Planen kommer medföra en påverkan på vattenkvaliteten i Vattenförekomsten Ältasjön på grund av bristfällig dagvattenhantering samt markarbeten under anläggningsfasen.

Ältasjön är klassad som vattenförekomst enligt EU:s Vattendirektiv. Sjön ligger överst i ett sjösystem som utgör 50 procent av Nackas sjöyta och 900 meter nedströms finns ett Natura-2000 område. Ältasjön är grund och näringsrik och får inte tillföras mer näring. Fastigheten Solvärmen 1 ligger i dess helhet i sjöns tillrinningsområde och dagvatten från fastigheten leds idag orenat i ett rör under Tyresöleden ut i Ältasjön.

I planbeskrivningen anges att inga halter av miljöföroreningar ska öka med anledning av planen. Trots detta, samt att fastigheten kommer trafikeras av ett stort antal tunga transporter, saknas emellertid planbestämmelser som reglerar dagvattenhanteringen i området. Det krävs därför att det tillförs en planbestämmelse om att allt dagvatten ska omhändertas och renas på fastigheten och att inga utsläpp av tungmetaller, fosfor och kväve tillåts.

Den beräkning av värden före exploatering som Sweco gjort i sin dagvattenutredning är felaktig. Den utgår från att marken består av berg och inte grönyta. Fram till år 2009 bestod fastigheten av grönyta. Att marken därefter olovligen har avverkats och schaktats ska inte kunna användas som argument för att få lägre krav på dagvattenhantering. Exploateringen måste istället utgå från att marken återplanteras som nollalternativ.

Krav på att visa att elförsörjning kan säkerställas

Datorhallar är mycket energikrävande och i Stockholm råder effektbrist på de lokala och regionala ledningarna för elförsörjning. Det bör åligga den som ansöker om en planändring att visa att verksamheten kan få tillgång till tillräckligt med el för att bedriva verksamheten. Det är därför märkligt att det inte har gjorts någon MKB eller utredning avseende hur anläggningen ska strömförsörjas eller hur den regionala elförsörjningen påverkas. Förmodligen krävs ett avtal med Ellevio för att garantera elförsörjning med tillräcklig effekt. Om ett sådant avtal inte kan slutas kan byggnaden endast användas som lager. Att åsamka irreversibla skador på ett känsligt naturområde utan att den planerade verksamheten sedan kan förverkligas, är inte rimligt.

För det fall det inte kan visas att elförsörjningen kan lösas bör detaljplanen upphävas med anledning av att det finns andra mer lämpliga lokaliseringar i Stockholmsområdet för att uppföra lagerbyggnader.

Krav på ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Miljötillståndet för den biogasanläggning som tidigare planerades på platsen innehöll flera villkor rörande sprängningar på platsen. De sprängningar som anges i detaljplanen för datahallen är i princip lika omfattande som de som tidigare planerades i samband med bygget av biogasanläggningen på platsen. Eftersom datorhallar kräver avbrottsfri kraftförsörjning måste det också finnas ett stort antal blybatterier, vilket kan leda till en tillståndspliktig mängd bly. Flera andra datorhallar som har uppförts har också varit tillståndspliktiga. Länsstyrelsen bör därför pröva om anläggningen kräver miljötillstånd.

Nacka Miljövårdsråd

Den föreslagna detaljplanen kommer få en betydande miljöpåverkan och försämra närmiljön. Planen kommer påverka vattenkvaliteten i Ältasjön, den Natura-2000 klassade Söderbysjön samt Dammtorpssjön på grund av bristande dagvattenhantering. Det måste ställas krav på att dagvattnet från fastigheten passerar en reningsanläggning med slamavskiljare, biologisk nedbrytning och närsaltreduktion.

Planen kommer påverka den biologiska mångfalden eftersom den leder till att ett ekspridningsområde på ett svagt grönt samband decimeras. Den föreslagna byggnaden kommer också påverka landskapsbilden till följd av att Ältasjöns västra strand klyvs och förfulas av den föreslagna byggnaden, som även har fasadbelysning nattetid. Den föreslagna byggnaden kommer också medföra att buller från motorvägen reflekteras mot fasaden och sprids över ältasjön. Det har vidare förelegat brister i processen och underlaget eftersom det eventuellt krävs miljötillstånd för datahallen och då kopplingen till Skarpnäcks värmeverk inte är ordentligt redovisad. Det saknas också en miljökonsekvensbeskrivning.

Man har inte i tillräcklig utsträckning utrett den påverkan som planen får på omgivningen under anläggningsskedet. I den nu gällande detaljplanen för området fanns planer för liknande markarbeten som nu blir aktuella, bl.a. omfattande sprängningar. Eftersom den verksamheten ansågs vara miljöfarlig innehöll verksamhetens miljötillstånd också ett antal villkor för byggskedet. Det är inte acceptabelt att lägga ansvaret för att kväveläckage under sprängningsskedet minimeras på underleverantörer, så som kommunen gör i samrådsredogörelsen.

Planen kommer också ha en negativ påverkan på trafikmiljön. Det saknas helt argument för att lokalisera lager- och distributionslokaler insprängt i Flatens naturreservat. Flatenvägen är inte heller lämpad för den täta trafik med tunga transporter som verksamheten medför. I granskningshandlingarna ökades fordonstrafiken kraftigt från 30 fordon per dygn till 350 fordon per dygn. En stor del av ökningen består troligen av tung trafik. Anledningen till detta var att den potentiella trafiken till och från lager och distributionsverksamheten glömdes bort i

samrådshandlingen. Påverkan på trafiksäkerhet och buller i Flatens naturreservat till följd av den ökade trafiken på Flatenvägen är inte utredd. Dagvattenutredningen baseras också på 30 fordon per dag. Även dagvattenutredningen måste således göras om lager- och distributionsverksamhet ska tillåtas på fastigheteten.

DOMSKÄL

Frågan om klagorätt

Ett beslut att anta en detaljplan får enligt 13 kap. 8 § och 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt 42 § förvaltningslagen (2017:900) överklagas av den som beslutet angår, om denne före utgången av granskningstiden skriftligen har framfört synpunkter som inte har blivit tillgodosedda.

Enligt 13 kap. 12 § PBL får vidare en sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken överklaga ett beslut att anta en detaljplan som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för verksamheter eller åtgärder som anges i 4 kap. 34 § PBL.

Miljöorganisationers klagorätt regleras också i Konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (Århuskonventionen). I konventionens artikel 9.3 anges att den allmänhet som uppfyller eventuella kriterier i nationell rätt ska ha möjlighet att få handlingar och underlåtenheter som strider mot den nationella miljölagstiftningen prövade av domstol eller i administrativ ordning.

I praxis har beslut om antagande av detaljplan, där frågor som är direkt relaterade till miljön aktualiseras och som innefattar en bedömning av åtgärdens påverkan på miljön, ansetts utgöra sådana beslut som miljöorganisationer enligt artikel 9.3 i Århuskonventionen har rätt att klaga på. Organisationerna har då genom en konventionsenlig tolkning av 13 kap. 8 § PBL och 42 § förvaltningslagen getts klagorätt (se bl.a. Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 21 december 2018 i mål nr P 10684-17 och den 8 maj 2019 i mål P 4498-18).

Föreningen Rädda Ältasjön och Nacka Miljövårdsråd har lämnat synpunkter på detaljplanen före granskningstidens utgång. Föreningarna uppfyller också kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken. Föreningarna har till stöd för sina överklaganden bland annat åberopat att planförslaget riskerar att påverka den biologiska mångfalden och leda till ökat buller i Nackareservatet och Flatens naturreservat samt att planförslaget riskerar att medföra utsläpp som påverkar vattenkvaliteten i Ältasjön, Dammtorpssjön samt Natura-2000 området Söderbysjön.

Mark- och miljödomstolen anser att det inte har framkommit omständigheter som innebär att detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Föreningen Rädda Ältasjön och Nacka Miljövårdsråd kan därför inte tillerkännas klagorätt med stöd av 13 kap. 12 § PBL. I föreningarnas överklaganden aktualiseras dock frågor som är direkt relaterade till miljön och som innefattar en bedömning av den föreslagna åtgärdens påverkan på miljön. Beslutet att anta detaljplanen är därför ett sådant beslut som miljöorganisationer enligt artikel 9.3 i Århuskonventionen har rätt att klaga på. I enlighet med den praxis som redogjorts för ska Föreningen Rädda Ältasjön och Nacka Miljövårdsråd därför tillerkännas klagorätt mot beslutet att anta detaljplanen med stöd av en konventionsenlig tolkning av 13 kap. 8 § PBL och 42 § förvaltningslagen

Mark- och miljödomstolens prövning i sak

Detaljplanens syfte

Den aktuella detaljplanen syftar till att möjliggöra uppförande av datahall på en del av fastigheten Solvärmen 1. Planen möjliggör även lager- och logistikverksamhet med begränsad omgivningspåverkan. Planområdet är sedan tidigare planlagt för att användas för en biogasanläggning.

Utgångspunkter för mark- och miljödomstolens prövning

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (se 1 kap. 2 § PBL). Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (se 13 kap. 17 § PBL). Om myndigheten vid prövningen bedömer att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Delvis upphävande eller ändringar av beslutet får endast göras om kommunen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse.

Utgångspunkten vid planläggning är att mark som tas i anspråk för bebyggelse ska vara lämplig för det ändamål som detaljplanen anger, se 2 kap. 5 § PBL. För att marken ska anses vara lämplig ska kommunen kunna visa att det bl.a. finns förutsättningar att lösa hanteringen av vatten och avlopp. Av plankartan ska det framgå hur planområdet delas upp för skilda ändamål och vilka bestämmelser som gäller för olika områden, se 4 kap. 30 § PBL. Planbeskrivningen ska innehålla en redovisning av bl.a. planeringsförutsättningarna och hur planen är avsedd att genomföras. Av redovisningen av hur planen är avsedd att genomföras ska framgå de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt, se 4 kap. 33 § PBL.

Domstolens prövning stannar i många fall vid en bedömning av om beslutet att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som reglerna i PBL ger kommunen. Hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). Vid en avvägning mellan dessa intressen ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (se 4 kap. 36 § PBL). De avvägningar som kommunen har gjort mellan olika samhällsintressen blir, om kommunen har hållit sig inom sitt handlingsutrymme, inte föremål för överprövning (se MÖD 2014:12).

Mark- och miljödomstolens prövningsram

Det som mark- och miljödomstolen ska pröva i målet är endast om det har förelegat förutsättningar för kommunen att anta den överklagade detaljplanen med den utformning som framgår av antagandehandlingarna. Prövningen omfattar således inte om det finns andra platser i kommunen som är bättre lämpade för att tillgodose ändamålet med planen.

Även om en detaljplan, såsom i detta fall, ofta utgår från en specifik verksamhet är det inte denna verksamhet som prövas i detaljplanen, utan det som prövas är om marken är lämplig för det ändamål som planen medger (se t.ex. Mark- och miljööverdomstolens dom den 13 november 2018 i mål P 10193-17). Mark- och miljödomstolens prövning avser alltså inte om det finns förutsättningar för någon specifik verksamhetsutövare att bedriva verksamhet i enlighet med vad planen medger. Inom ramen för prövningen av detaljplanen kan domstolen därför inte heller ålägga en eventuell framtida verksamhetsutövare att vidta utredningsåtgärder för att klargöra om en viss verksamhet eller anläggningsåtgärd kräver miljötillstånd. Föreningen Rädda Ältasjöns yrkande om att mark- och miljödomstolen ska ålägga Stockholm Exergi att kontakta länsstyrelsen i syfte att utreda om sprängning, anläggning och drift av datorhallen kräver tillstånd för miljöfarlig verksamhet ska därför avvisas.

Utredning och krav på miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen anser att de utredningar som har genomförts är tillräckliga för att bedöma om marken är lämplig att använda för det ändamål som angetts i detaljplanen. Vid en samlad bedömning anser domstolen att det inte har framkommit omständigheter som innebär att det finns anledning att anta att detaljplanen skulle medföra någon betydande miljöpåverkan. Det finns därför inte skäl för att upphäva detaljplanen med anledning av det som har anförts avseende att det inte har upprättats någon miljökonsekvensbeskrivning.

Dagvattenhantering och påverkan på miljö kvalitetsnormer

Frågor om huruvida en detaljplan kan antas medföra att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs bevakas under planprocessen i första hand av länsstyrelsen i sin funktion som regional planmyndighet och vid länsstyrelsens tillsyn enligt bestämmelserna i 11 kap. PBL. Att länsstyrelsen har bedömt att en plan är godtagbar i en fråga som länsstyrelsen ska bevaka som regional planmyndighet innebär i många fall att det inte finns skäl för den överprövande domstolen att, på talan av enskilda, frångå den bedömningen. Det finns dock inget som hindrar att den överprövande myndigheten gör en annan bedömning, t.ex. om underlaget är bristfälligt (se MÖD 2013:47 och MÖD 2014:12).

Länsstyrelsen har den 18 december 2020 beslutat att inte överpröva detaljplanen enligt 11 kap. 10 § PBL. Det innebär bl.a. att länsstyrelsen har beslutat att inte ingripa för att tillgodose en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken.

I den dagvattenutredning som genomförts i samband med planarbetet framgår att det bedöms vara nödvändigt med både rening och fördröjning av dagvattnet från området för att en exploatering av området inte ska påverka möjligheterna att nå miljö kvalitetsnormerna i Ältasjöns avrinningsområde. I planbeskrivningen finns det en tydlig redogörelse för hur dagvattnet från området ska tas omhand utan att det riskerar att medföra några försämringar för recipienten. Även om det inte finns någon planbestämmelse som reglerar dagvattenhanteringen anser mark- och miljödomstolen därför att kommunen har visat att det finns förutsättningar att lösa hanteringen av dagvatten från planområdet. Domstolen anser därför att det inte finns anledning frångå länsstyrelsens bedömning att detaljplanen inte riskerar att påverka möjligheterna att uppfylla någon miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken. Det som har anförts i överklagandena rörande att det saknas planbestämmelser rörande dagvattenhanteringen utgör därför inte skäl för att upphäva detaljplanen.

Påverkan på biologisk mångfald

Planområdet ligger bredvid Skarpnäcks värmeverk, och mellan planområdet och Nackareservatet och Flatens naturreservat går Tyresövägen. Under planarbetet har det genomförts en naturvärdesinventering samt en kartläggning och bedömning av påverkan på ekosystemtjänster i området. Av den naturvärdesinventering som genomfördes under planarbetet framgår att den del av planområdet där skog med ekar finns kvar bevaras som naturmark i planen, och de negativa miljökonsekvenserna till följd av planen bedöms därför inte bli speciellt stora. Vidare framgår att de delar av planområdet som föreslås att få bebyggas redan har avverkats och att det inte finns några skyddsvärda träd kvar där. I detaljplanen har det också införts flera bestämmelser som innebär att det ska vidtas kompensationsåtgärder för de träd och buskar som tidigare avverkats i området. Mark- och miljödomstolen anser mot bakgrund av vad som framgår av de genomförda utredningarna och de kompensationsåtgärder som ska vidtas att det inte finns skäl att anta att planen kommer få någon beaktansvärd påverkan på den biologiska mångfalden i området. Det finns därför inte heller skäl att upphäva detaljplanen med anledning av det som har anförts avseende att planen kommer få en oacceptabel negativ påverkan på den biologiska mångfalden i området.

Påverkan på landskapsbild

Landskapsbilden i området är redan påverkad av värmeverket som ligger i direkt anslutning till planområdet. I detaljplanen har det vidare införts bestämmelser avseende trädplantering och att mark runt byggnaden ska vara vegetationsbeklädd i syfte att begränsa påverkan på landskapsbilden. Sammantaget anser mark- och miljödomstolen därför att den föreslagna bebyggelsen inte kan antas medföra någon så omfattande påverkan på landskapsbilden att det finns skäl för att upphäva detaljplanen med anledning av detta.

Buller

Mark- och miljödomstolen anser att det inte har framkommit några omständigheter som gör att det finns skäl att befara att den föreslagna bebyggelsen skulle kunna medföra någon beaktansvärd bullerökning i området till följd av att buller från

Tyresövägen reflekteras mot byggnadens fasad. Det har därför inte heller funnits skäl att vidta några ytterligare utredningsåtgärder avseende detta. Inte heller det som har anförts avseende risken för ökat buller utgör därför skäl för att upphäva detaljplanen.

Sammanfattande bedömning avseende yrkandena om att detaljplanen ska upphävas
Mark- och miljödomstolen bedömer att kommunen har handlagt aktuellt planärende på ett formellt riktigt sätt och hållit sig inom det handlingsutrymme som kommunen har vid detaljplaneläggning. Domstolen anser att det som anförts i överklagandena inte utgör tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Det har inte heller i övrigt framkommit några omständigheter som utgör skäl att upphäva beslutet att anta detaljplanen. Yrkandena om att detaljplanen ska upphävas ska därför avslås.

Andrahandsyrkandet om att införa nya planbestämmelser

Det som domstolen ska pröva i målet är om det har förelegat förutsättningar för kommunen att anta den överklagade detaljplanen med den utformning som beslutats. Kommunen har inte medgett att mark- och miljödomstolen ändrar detaljplanen i enlighet med vad som föreslagits i överklagandet, och de föreslagna nya planbestämmelserna är inte heller sådana ändringar av ringa betydelse som avses i 13 kap. 17 § PBL. Det saknas därför förutsättningar för mark- och miljödomstolen att ändra detaljplanen i enlighet med vad Föreningen Rädda Ältasjön har begärt. Även yrkandet om att mark- och miljödomstolen ska ändra detaljplanen ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 8 maj 2020.

Katarina Winiarski Dol

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Katarina Winiarski Dol, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius deltagit. Beredningsjuristen Emil Carlborg har föredragit målet.

Stadsbyggnadsnämnden

Protokollsutdrag

Tid Torsdagen den 28 november 2019, kl. 17:00-17:30
Ajournering kl. 17:20-17:28

Plats Stora kollegiesalen, Stadshuset

Justerat Måndagen den 9 december 2019 §§ 1-9, 13-24, 27-56, 58-59-20

Anslaget Onsdagen den 11 december 2019 §§ 1-9, 13-24, 27-56, 58-59

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2020-01-15

2019-11-28

Omedelbart justerade paragrafer

Justerat Torsdagen den 28 november 2019 §§ 10-12, 25-25, 57

Anslaget Måndagen den 2 december 2019 §§ 10-12, 25-25, 57

Joakim Larsson §§ 1-18, 21-27, 31-59 Jan Valeskog

Arne Genschou §§ 19-20, 28-30

Närvarande**Beslutande ledamöter:**

Joakim Larsson (M), ordföranden §§ 1-18, 21-27, 31-59
Jan Valeskog (S), vice ordföranden

Björn Ljung (L) §§ 1-25, 27-56, 58-59
Cecilia Obermüller (MP)
Fredrik Lindstål (C)
Mikael Valier (KD)
Elisabet Carlsson (S)
Ulf Walther (S) §§ 1-18
Maria Hannäs (V) §§ 1-25, 27-56, 58-59
Peter Wallmark (SD)

Tjänstgörande ersättare:

Mikael Eskman (M) §§ 19-20, 28-30 För Joakim Larsson (M)
Arne Genschou (M) För Kristina Lutz (M)
Linda Jonsson (M) För Lars Svärd (M)
Daniel Selenius (L) §§ 26, 57 För Björn Ljung (L)
Daniel Agustin Vencu Velasquez För Ulf Walther (S)
Castro (S) §§ 19- 59
Jonas Santesson (V) För Sara Stenudd (V)
Lennart Tonell (MP) §§ 26, 57 För Maria Hannäs (V)

Ersättare:

Mikael Eskman (M) §§ 1-18, 21-27, 31-59
Ingebrikt Sjövik (M)
Daniel Selenius (L) §§ 1-25, 27-56, 58-59
Lennart Tonell (MP) §§ 1-25, 27-56, 58-59
Daniel Agustin Vencu Velasquez §§ 1-18
Castro (S)
Jeanette Malmström (-)

Stadsbyggnadsnämnden

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

NACKA TINGSRÄTT

Ink. 2020-01-15

Akt. P 351-20

Aktbil. 4

Tjänstemän:

Desutom närvarade stadsbyggnadsdirektören Anette Scheibe Lorentzi, Mikael Andersson Ståhl, Julia Björklund, Torleif Falk, Monika Joelsson, Torkel Kjellman, nämndsekreterare Rakel Nilsson, nämndsekreterare Julia Steen, borgarrådssekreterarna Lovisa Lindholm, Louise Hyltander och Adam Valli Löfgren samt personalrepresentant Luis Lopez §§ 1-8, 10-11.

§ 22

Del av **Solvärmen 1**, Flaten, Dnr 2016-14049-54

Beslut

Stadsbyggnadsnämnden beslutar enligt stadsbyggnadskontorets förslag:

- 1 Stadsbyggnadsnämnden beslutar att anta förslaget till detaljplan.

Handlingar i ärendet

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande från den 12 november 2019.

Bil § 22

Tjänsteutlåtandet avser antagande av förslag till detaljplan för del av Solvärmen 1 i stadsdelen Flaten.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) finner att nämnden beslutar enligt kontorets förslag.

Särskilt uttalande

Maria Hannäs m.fl (V) lämnar särskilt uttalande enligt följande:

Vänsterpartiet anser att byggnadens gestaltning är väl genomförd, en solitär byggnad där fasaden kommer bestå av ett skikt perforerad plåt i ljus kulör. Dock finns det en passage i ärendet som är oroväckande, där anges att: plåten har en perforering i ett oregelbundet mönster för att skapa en variation i byggnadens fasad, och

med belysning bakom plåten mot Tyresövägen framhävs mönstret efter solnedgång.

Vänsterpartiet är kritiskt till förslaget att belysa byggnaden under dygnets mörka timmar och i synnerhet när motiveringen är strikt estetisk. Det är just denna kategori av onödig stadsbelysning som visat sig vara så skadlig för en stor mängd hotade arter och det tycks stå i direkt strid med stadens miljömål att godta ännu en sådan belysning.

I detta fall är det extra allvarligt då byggnaden kommer att ligga i ett naturområde som i sin tur är en del av ett spridningsområde för eklevande varelser.

Det finns solitt forskningsstöd som pekar mot att en förklaring till insekternas försvinnande i storstadsområden beror på alltför mycket nattlig belysning i städerna. Insekterna dras mot det artificiella ljuset och blir därigenom lätta byten för fåglar. Dessutom slås insekternas navigationssystem ut och de förmår inte hitta bort från ljuset. Detta får allvarliga konsekvenser, inte minst för insekter vars livslängd kanske inte är längre än en dag.

Sammanfattningsvis, att mot bakgrund av forskningsläget och stadens miljömål ändå tillåta en nattetid upplyst byggnad mitt i ett viktigt kärnområde för stadens ekologiska infrastruktur framstår som direkt felaktigt.

Om staden menar allvar med att bevara den biologiska mångfalden bör denna byggnad inte förses med belysning som ska användas under dygnets mörka timmar.

Underrättelse

Nämndens beslut kan överklagas (se kungörelse om antagande).

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.